

Nr. 10.508 din 28 iunie 2010

Către,

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Domnului SEBASTIAN VLĂDESCU
- Ministru -

Stimate Domnule Ministru,

Referitor la: necesitatea salvagădării profesiilor liberale din România prin stabilirea unor reguli adecvate și clare cu privire la regimul de impozitare a acestora

Vă scriem în legătură cu unul dintre amendamentele aduse art. 7 din Codul fiscal, urmare intrării în vigoare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 58/2010 de modificare a Codului fiscal, întrucât, respectivul amendament poate afecta într-o manieră semnificativă situația persoanelor care prestează profesii liberale, existând, așa cum vom arăta în cele ce urmează argumentat, chiar riscul dispariției acestora prin anihilarea unor concepte fundamentale ce stau la baza funcționării lor.

Ca o precizare de ordin preliminar, ne simțim obligați să prezentăm, pe scurt, cele mai importante aspecte referitoare la statutul, componența și activitățile derulate de organizația noastră.

Astfel, potrivit Statutului său, Uniunea Profesiilor Liberale din România este persoană juridică română, fără scop lucrativ, cu funcționare autonomă, neguvernamentală și apolitică, care numără 17 organizații profesionale, ce acoperă practic **toate** profesiile liberale reglementate prin legislația specială din România: Ordinul Arhitecților din România; Camera Auditorilor Financiari din România; Uniunea Națională a Barourilor din România; Uniunea Națională a Evaluatorilor din România – ANEVAR; Corpul Experților Tehnici din România – CETR; Colegiul Farmaciștilor din România; Uniunea Națională a Practicienilor în Insolventă din România; Colegiul Medicilor din România;

Colegiul Medicilor Veterinari din România; Uniunea Națională a Notarilor Publici din România; Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România; Ordinul Geodezilor din România; Ordinul Tehnicienilor Dentari din România; Asociația Consultanților în Management din România - AMCOR; Asociația Română a Agențiilor Imobiliare - ARAI; Camera Consultanților Fiscali și Consiliul de Mediere.

Uniunea noastră reprezintă deci aproximativ **400.000 membri** ai organizațiilor profesionale mai sus menționate, fiind activ implicată în diverse acțiuni de apărare a intereselor fundamentale ale membrilor săi, prin promovarea creării unui cadru juridic corespunzător dezvoltării profesiilor liberale din România prin organizarea lor, după caz, independentă sau autonomă în raport cu statul și autoritățile publice. În același timp, Uniunea Profesiilor Liberale din România se implică activ în vederea asigurării condițiilor pentru exercitarea acestor profesii pe baza liberei inițiative și în condiții de concurență, în conformitate cu dispozițiile legale, cu regulile statutare și cu principiile deontologice, dar și pentru adaptarea legislației privind profesiile liberale din România la standardele europene. Uniunea Profesiilor Liberale din România participă, de asemenea, activ la dialogul social organizat în cadrul Consiliului Economic și Social din România, dar și pe plan internațional, fiind membru cu drepturi depline al Consiliului European al Profesiilor Liberale – CEPLIS și respectiv, al Uniunii Mondiale a Profesiilor Liberale – UMPL.

Față de toate cele de mai sus, discuțiile aprinse din societatea românească din cursul ultimelor săptămâni cu privire la modificarea regimului de impozitare a persoanelor fizice ce desfășoară activități independente, prin introducerea unei noi metode de (re)calificare a acestor activități, nu puteau să ne lase indiferenți, întrucât aceste modificări aduse Codului fiscal ar putea să aibă un impact negativ semnificativ și asupra persoanelor care exercită profesii liberale (denumite „profesii libere” de legislația fiscală în vigoare), deși situația acestora este fundamental diferită de cea a celor ce activează ca persoane fizice autorizate.

Astfel, remarcăm că Ordonanța de Urgență nr. 58/2010 a preluat criteriile ce trebuie avute în vedere pentru analiza măsurii în care veniturile persoanelor fizice sunt considerate ca fiind obținute din activități independente sau din activități dependente (ce sunt în prezent incluse în art. 46, pct. 19 și respectiv art. 55 pct. 67 din Hotărârea nr. 44/2004 privind Normele Metodologice de aplicare a Legii 571/2003 privind Codul Fiscal). Spre deosebire însă de textul Normelor Metodologice (în care respectivele criterii trebuie îndeplinite cumulativ), în textul actului normativ modificator, îndeplinirea oricăruia dintre respectivele criterii enunțate conduce la clasificarea unei relații de prestări servicii într-una de tip dependent, cu consecința considerării ca fiind de natură salarială a veniturilor obținute în baza acesteia.

În plus, Ordonanța de Urgență nr. 58/2010 adaugă **un nou criteriu de recalificare a muncii independente** în muncă dependentă din perspectiva regimului de impozitare a

acesteia, criteriu care este însă **definit doar într-o manieră generică**, prin raportare la „*orice alte elemente care reflectă natura dependentă a activității*”. Această prevedere inclusă în litera f) a art. 7 alin. 1 pct. 2 al actului normativ modificator deschide practic **posibilitatea unei recalificări a oricărei relații contractuale**, atât timp cât nu include standardele la care ar urma să opereze, astfel încât să poată fi stabilite limitele între care destinatarii legii și cei care urmează să o aplice pot acționa. În concret, oricând se poate afirma de către organul fiscal că anumite elemente ale unei activități pot reflecta - în opinia sa - o activitate dependentă, în timp ce în opinia contribuabilului este posibil, ca respectivele elemente să nu reflecte un asemenea caracter, ceea ce, în lipsa unor reguli legale clare, stricte și bine definite, va deschide calea unor abuzuri și a unor nesfârșite litigii, pe care nici judecătorii nu vor putea să le soluționeze în mod fundamentat în condițiile date.

De altfel, dacă o astfel de regulă generală își putea găsi justificare într-o reglementare de tipul celei în vigoare în prezent, în care munca dependentă este definită prin raportare la o multitudine de criterii, printre care unele - ce definesc preponderent o astfel de activitate - sunt listate expres, în timp ce altele care ar putea fi luate în calcul într-o asemenea analiză, este posibil să fie reliefate prin raportare la o regulă generică de tipul celei de mai sus, întrucât într-un asemenea caz acestea din urmă doar le-ar completa pe cele dintâi, și nu ar defini, în mod independent, ele însele calificarea relației ca fiind una de tip dependent sau independent.

Deci, atât timp cât Ordonanța de Urgență nr. 58/2010 conține o asemenea regulă generică și neclară, considerăm că **există un risc semnificativ ca activitățile desfășurate de persoanele autorizate să presteze profesii liberale să fie oricând și oricum reclassificate dintr-o relație independentă într-una dependentă doar în baza unei poziții subiective** a organului fiscal, care va aplica legea în practică.

Într-o astfel de interpretare, deschisă în practică de un text legal larg și neclar, există chiar riscul, dacă nu al suprimării definitive a profesiilor liberale, măcar a reducerii semnificative a ariei lor de desfășurare. Or, nu putem crede că aceasta ar fi, în acest moment, intenția legiuitorului, pentru că suntem siguri că, dacă aceasta ar fi fost cu adevărat intenția, s-ar fi intervenit, în mod corespunzător, asupra legilor speciale, iar nu asupra legii fiscale, care nu credem că poate avea nici măcar ca rezultat, și cu atât mai puțin nici ca obiectiv, direct sau indirect suprimarea profesiilor liberale.

În consecință, considerăm că **este absolut necesară clarificarea textului legal mai susmenționat**, prin introducerea unei precizări exprese în actul normativ ce va aproba Normele Metodologice ale Codului fiscal adaptate modificărilor incluse în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 58/2010, precizări care să confirme că această regulă nu se aplică persoanelor care exercită profesii liberale, având în vedere că pe de o parte, activitatea desfășurată de acestea, în baza legilor speciale, este, prin definiție, derulată în mod independent, iar pe de altă parte, poziția acestora este fundamental diferită de cea a persoanelor fizice autorizate, potrivit explicațiilor ce urmează.

În primul rând, precizăm că profesiile liberale au apărut în anii '90 în societatea română dintr-o nevoie acută de modernizare a sa, resimțită în contextul intenției de aderare la Uniunea Europeană, ce presupunea și aderarea la standardele și practicile profesionale comunitare. Statul român a reglementat deci prin legi speciale, emise în ultimii 20 de ani, exercițiul profesiilor liberale în diferite domenii ale vieții sociale, fiind stabilite reguli precise de organizare și funcționare a acestora. În baza acestor reguli, au fost înființate, în toți acești ani, diferitele organizații profesionale ce coordonează procesul de admitere în fiecare dintre aceste profesii a oricăror persoane ce doresc să le practice, dar și modul în care aceste persoane, odată admise în profesie, își desfășoară de-a lungul timpului activitatea, pentru a respecta standardele profesionale aplicabile în cadrul acestora.

Potrivit legilor speciale mai sus menționate, persoanele admise să exercite profesii liberale trebuie să respecte în activitatea lor profesională de zi cu zi reguli stricte și specifice, derulându-și activitatea într-o manieră independentă și sub riscul angajării răspunderii lor personale față de beneficiarii serviciilor prestate. Astfel, un auditor independent va răspunde, potrivit legislației specifice aplicabile acestei profesii, pentru consecințele muncii sale, chiar și în acele cazuri când activează în baza unei relații de colaborare cu o firmă de audit, în calitate de subcontractor, chiar dacă el nu are nici o relație de ordin juridic cu beneficiarul raportului de audit. De asemenea, un doctor care activează în baza unui contract de colaborare la o clinică medicală răspunde personal direct față de pacient pentru orice fapte de *malpraxis*, chiar dacă nici într-un asemenea caz pacientul nu este niciodată clientul doctorului în planul raporturilor de ordin contractual, cum la fel se bucură de totală independență potrivit legii speciale ce reglementează organizarea profesiei sale și arhitectul, asumându-și în același timp răspunderea față de clienți și autorități.

Mai mult, persoanele ce sunt autorizate să presteze profesii liberale sunt obligate, prin reglementările specifice ce le sunt aplicabile, să se preocupe permanent de nivelul performanței lor profesionale, prin frecventarea de cursuri de perfecționare, publicarea și susținerea unor lucrări științifice de specialitate etc., sub sancțiunea excluderii din profesie, tot ca o expresie a asigurării garanției de respectare a celor mai înalte standarde profesionale în activitatea lor de zi cu zi.

Din explicațiile de mai sus – ce reprezintă cu siguranță doar câteva exemple definitorii ale activităților derulate de persoanele autorizate să practice profesii liberale – rezultă particularitatea principală a acestor activități profesionale, aceea de a fi **prestate într-o manieră independentă**, ceea ce este deci nu doar de natura acestora, ci chiar de esența lor. În consecință, a reglementa prin legile speciale - în acord cu specificul lor și cu regulile impuse de legiuitor acestora - activitatea profesională a persoanelor autorizate să presteze profesii liberale ca fiind una de natură independentă, iar ulterior, prin legislația fiscală a o considera ca fiind una de natură dependentă, ar reprezenta în opinia noastră o reglementare contradictorie a profesiilor liberale în legislația română, de natură să

afecteze pe termen lung dezvoltarea corespunzătoare a acestora. Mai mult, este chiar de așteptat ca o astfel de reglementare să conducă la scăderea interesului persoanelor autorizate să presteze profesii liberale în continuare, în forma prevăzută de legea fiscală, ceea ce ar putea afecta întreaga societatea românească, fiind, de altfel, **de neconceput ca reglementarea fiscală să schimbe fundamental optica de derulare a acestor activități, astfel cum rezultă ea din legile lor speciale de organizare și funcționare.**

În al doilea rând, activitatea persoanelor care prestează profesii liberale nu se poate nici pe departe compara și, cu atât mai puțin, asimila cu cea a persoanelor ce desfășoară activități autorizate sub imperiul legislației comerciale (în prezent, Ordonanța Guvernului nr. 44/2008).

Astfel, chiar dacă ambele forme de activități mai sus menționate se exercită pe baza liberei inițiative, în cazul activităților prestate de către persoanele autorizate să exercite profesii liberale, nu este posibilă deturnarea finalității legii ce guvernează activitatea acestor persoane, prin acordarea unei autorizații de funcționare și în acele cazuri în care nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru obținerea lor. Aceasta întrucât, pe de o parte, în cazul acestor persoane, în virtutea regulilor profesionale impuse de către legile speciale, potrivit explicațiilor de mai sus, desfășurarea activității reglementate sub forma unei profesii liberale este singura posibilitate prevăzută de lege, iar, pe de altă parte, există supravegherea de ordin profesional și administrativ exercitată de organismele specifice ale fiecărei profesii, înființate în baza dispozițiilor legale speciale.

Mai mult, membrii profesiilor liberale își desfășoară activitatea în considerarea unor norme etice și deontologice, ceea ce face ca sectorul socio – economic al acestora, recunoscut ca atare de Parlamentul European prin mai multe hotărâri începând cu anul 2003, să fie unul specific, distinct de cel industrial și comercial, fără de care nici o comunitate umană nu poate supraviețui.

Spre deosebire de activitățile derulate de persoanele autorizate să presteze profesii liberale, în cazul activității persoanelor autorizate să activeze ca persoane fizice autorizate, o simplă cerere depusă la Registrul Comerțului are ca efect obținerea autorizației de funcționare, iar ulterior, activitatea acestor persoane nu este supusă vreunei supravegheri.

În consecință, deși înțelegem și considerăm pe deplin justificate intențiile autorității fiscale de a introduce modificările legislative mai sus menționate pentru o reglementare corectă a situației fiscale a celor ce derulează activități independente, față de situațiile în care legea comercială de organizare și funcționare a activității persoanelor ce derulează activități autorizate a fost uneori deturnată în practică de la finalitatea sa, **nu putem accepta ca o cauză străină de activitatea persoanelor ce desfășoară profesiile liberale să le afecteze acestor situația**, fiind convinși că există o diferențiere clară cu privire la tratamentul fiscal al celor două categorii de persoane, fără a aplica acesteia din urmă un tratament fiscal necorespunzător naturii activităților sale, doar în considerațiunea modului în care s-au derulat uneori în practică activitățile de către cealaltă categorie de persoane.

În concluzie, față de toate cele de mai sus, și solicitând insistent Ministerului Finanțelor Publice să nu pună în pericol soarta profesiilor liberale, **prezentăm și o propunere de text legal** care, prin introducerea sa în cuprinsul punctului referitor la art. 46 din Codul fiscal, să menționeze clar că nu se aplică criteriile prevăzute de art. 7 persoanelor care exercită astfel de profesii:

„(23³) Veniturile obținute de persoanele autorizate să desfășoare profesii libere, în condițiile legii, conform pct. 23 vor fi considerate venituri din activități independente atunci când persoanele care le obțin prestează activitatea în baza unui contract de servicii încheiat cu o societate comercială sau cu orice altă entitate autorizată la rândul său să presteze respectivele profesii libere.”

În speranța că toate argumentele de mai sus au reușit să explice într-o manieră clară motivele prezentei scrisori și soluția ce poate conduce la evitarea riscurilor descrise în privința situației profesiilor liberale din România, exprimându-ne speranța că veți fi de acord cu noi că o astfel de soluție trebuie implementată prin confirmarea inaplicabilității criteriilor menționate de art. 7 din Codul fiscal în versiunea reglementată de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 58/2010 și asigurându-vă de întreaga noastră considerațiune, vă stăm la dispoziție pentru orice alte informații și clarificări menite a soluționa în mod pozitiv solicitarea noastră.

Cu deosebită considerație,

Avocat MIRCEA PETRE STĂNCULESCU
PREȘEDINTE
Uniunea Profesiilor Liberale din România

